SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 921
van **LUDWIG VANDENHOVE**
datum: 15 juni 2022

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Waterwinning Rukkelingen-Loon (Heers) - Omgevingsvergunning

In mei 2022 verleende de minister een vergunning van twee jaar aan De Watergroep om nog verder water op te pompen in Rukkelingen-Loon (Heers). Inwoners uit de omgeving ervaren echter al een hele tijd ernstige hinder als gevolg van de waterwinning. De rechtbank van Tongeren stelde in april al een deskundige aan die alle mogelijke oorzaken van de scheuren in de huizen in Rukkelingen-Loon (Heers) moet onderzoeken.

Oorspronkelijk had De Watergroep een vergunning voor twintig jaar gevraagd, maar wegens het lopend onderzoek wordt de vergunning beperkt tot een proefvergunning van twee jaar. De aanvrager krijgt ook geen toelating om zoals nu tot 1.460.000 m^3 per jaar op te pompen, maar slechts 850.000 m^3 per jaar. De Watergroep moet ook het peilputtennetwerk uitbreiden. Concreet moeten er minstens 25 peilfilters extra geplaatst worden om ervoor te zorgen dat het grondwaterpeil niet zakt onder een kritisch niveau. In vijf woningen moeten de schade en scheuren tijdens de proefvergunning gecontroleerd worden. De Watergroep vroeg ten slotte een vergunning aan voor een extra pompput, dichter bij de woningen, maar die werd geweigerd.

1. Kan de minister toelichten waarom de omgevingsvergunning geen strengere voorwaarden bevat voor het oppompen van water in zeer droge periodes, waarbij tijdens die periodes bijvoorbeeld minder water mag worden opgepompt?
2. Wordt het opgepompte volume per dag bijgehouden? Zijn er dagtellers op de pompen verplicht om te kunnen nagaan op welke momenten er veel water wordt opgepompt en er potentieel schade wordt veroorzaakt? Waarom wel/niet?
3. Het bestuur van Heers stelde in de media dat de opgelegde peilbuizen op een kilometer van de waterwinning gepland zijn, op een plaats waar er net te veel grondwater is. Bovendien worden ze pas binnen het jaar geplaatst en gebeurt de analyse binnen twee jaar.

   Kan de minister dit toelichten? Op welke manier zijn de resultaten van de peilbuizen op een kilometer afstand volgens de minister relevant voor de scheuren in de woningen nabij de winning? Hoe valt de analyse over twee jaar te rijmen met de duur van de proefvergunning (twee jaar)? Hoe kan er dan rekening gehouden worden met de resultaten?
4. Kan de motivering worden toegelicht van het negatieve advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voor de grondwateronttrekking van amper 2700 m^3 per jaar op 84 meter diep en het positieve advies voor 850.000 m^3 per jaar op 54 meter diepte?

Vlaams Parlement

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD
op vraag nr. 921 van 15 juni 2022
van **LUDWIG VANDENHOVE**

---

1. In de omgevingsvergunning van 22 mei 2022 is naast de algemene beperking het hele jaar door van het maximale dagdebiet tot 2465 m³/dag ook een bijzondere voorwaarde opgenomen die stelt dat op de locaties die volgens de studie "Onderzoek zettingsgedrag in functie van de grondwaterverlaging, AGT, 15/4/2022" mogelijks kritisch zijn naar zettingen, de debieten beperkt moeten worden als het grondwaterpeil onder kritische veiligheidsniveaus, wegzakt (bijzondere voorwaarde zes). De kritische veiligheidsniveaus zijn in de vergunning vastgelegd. Er is dus wel degelijk een beperking die zal gelden tijdens zeer droge periodes.

2. In bijzondere voorwaarde vijf van de verleende omgevingsvergunning van 22 mei 2022 is opgenomen dat alle pomp- en (peil-)putten binnen het jaar moeten uitgerust worden met een automatisch loggingsysteem dat minstens elke 6 uur het peil registreert. Synchroon moet ook het totaal gewonnen volume per watervoerende laag geregistreerd worden. Aan de hand van deze logging zal er dus voor elke 6 uur een registratie zijn van het onttrokken debiet.

3. In de omgevingsvergunning van 22 mei 2022 wordt via bijzondere voorwaarde vier de installatie van een uitgebreid peilnetwerk verplicht. Het nut van dit netwerk is onderzocht in het goedgekeurde milieueffectenrapport (kenmerk: PRMER-PR3408), waarbij de volgende overweging is opgenomen in de verleende omgevingsvergunning: "*De Watergroep volgt momenteel grondwaterpeilen op in peilbuizen in noordelijke en zuidelijke richting ten opzichte van de winning, en centraal in het wingebied. Ten oosten en ten westen zijn er geen meetpunten beschikbaar. De hydrogeologische studie toont aan dat de pompkegel zich voornamelijk in zuidelijke richting uitbreidt. Dit is ook de richting waarin het Hornebos (VEN-gebied) gelegen is. De nodige peilbuizen zullen geplaatst worden rondom de winning in overleg met ANB en de VMM om de grondwaterpeilen in het Hornebos (VEN-gebied) op te volgen en om de toestand van de waterlaag te monitoren:*
   De Watergroep stelt voor om het netwerk uit te breiden met onder andere:
   - *een extra peilbuis ten zuiden van VEN-gebied;*
   - *enkele ondiepe peilbuizen in het VEN gebied zelf (zoals aangegeven in de visie die gevormd werd door de bijkomende studie in het Hornebos uitgevoerd door Antea Group (bijlage 3 – figuur 17));*
   - *een peilbuis in oostelijk richting in een zone tussen 100 en 1000 m van de winning;*
   - *een peilbuis in westelijke richting in een zone tussen 100 en 1000 m van de winning."*

   Tevens kan verwezen worden naar de volgende motivatie in de verleende omgevingsvergunning van 22 mei 2022: "*Bijkomend werd op 20 april 2022 de studie 'Onderzoek zettingsgedrag in functie van grondwaterverlaging' van AGT op het Omgevingsloket opgeladen. Hierin wordt door middel van een desktopstudie en uitgebreid grondonderzoek de zettingsgevoeligheid van de ondergrond ter hoogte van de grondwaterwinning ingeschat. In deze studie wordt onder andere het volgende besloten:*
   "De Krijt aquifer ter hoogte van het waterproductiecentrum en het centrum van Rukkelingen-Loon was voor aanvang van de winning gespannen en lokaal ook artesisch. Momenteel staat de top van het Krijt echter droog en is de quartaire deklaag, buiten

wat seizoenaal hangwater, ontwaterd. Er werd berekend welke absolute zettingen in theorie volgens Terzaghi zouden zijn opgetreden door het ontwateren van de quartaire deklaag en geassocieerde stijgende korrelspanningen. Deze zettingen zijn relatief beperkt omwille van de beperkte dikte van de quartaire deklaag en het beperkte voorkomen van alluviale klei en veen. Hoogstwaarschijnlijk zouden deze zettingen al opgetreden zijn voor de droge jaren van 2017, aangezien de grondwaterstanden toen al heel laag stonden. Bij een verdere daling van de stijghoogte zullen ter hoogte van het centrum van Rukkelingen-Loon geen verdere absolute zettingen onder invloed van stijgende korrelspanningen optreden aangezien de quartaire deklaag hier reeds volledig ontwaterd is. Ter hoogte van Mechelen-Bovelingen is er echter nog een kans op het voorkomen van absolute zettingen aangezien de stijghoogte in het Krijt daar nog hoger is en de quartaire deklaag nog niet ontwaterd is.
Het risico op schade door differentiële zettingen onder invloed van stijgende korrelspanningen lijkt beperkt gezien het beperkte voorkomen van zettingsgevoelige alluviale afzettingen in de valleibodems. Ook het optreden van zettingen door oxidatie en mineralisatie van veen lijkt beperkt te zijn gezien er slechts in 3 sonderingen sprake is van een veenlaag."

Op basis van de gevoerde onderzoeken blijkt dat vooral voor Mechelen-Bovelingen, in het kader van mogelijke zettingen, een adequate opvolging van het grondwaterpeil nodig is. Hieromtrent is dan ook via bijzondere voorwaarde zes een specifiek grondwaterpeil (veiligheidsniveau) opgelegd voor de twee peilbuizen gelegen in dit dorp.

Voor de opvolging van de grondwaterstanden wordt verwezen naar bijzondere voorwaarde zeven uit de omgevingsvergunning van 22 mei 2022. Hierdoor is de aanvrager verplicht om zesmaandelijks een rapport op te stellen en te laten goedkeuren door de Vlaamse Milieumaatschappij. Voor de monitoring van de zettingen wordt de rapportage verplicht tegen 1 januari 2024, zie hiervoor bijzondere voorwaarde drie uit de vermelde omgevingsvergunning. Wel moet de exploitant om de zes maanden de zettingsbakens uitmeten en de evolutie onderzoeken. Deze informatie kan gebruikt worden om een definitieve beoordeling van de beoogde vergunning uit te voeren.

4. Het ANB kan de gegevens in deze vraag niet koppelen aan een concreet dossier.